

novičke

December 2002

Predstavitve novih programov za zviševanje ravni pismenosti * Zadnja postaja Karavane študijskih krožkov 2002 v Gornji Radgoni * Učenje kot notranja vrednota	4-8	DOMAČE NOVIČKE
EWGEC 2002	9-11	S POTI
Sodelovanje v razvojnem projektu POKI (2. del) * Vseživljenjsko učenje tudi za osebe z motnjami v duševnem razvoju	12-15	KOTIČEK JE VAŠ
Vabilo na spopolnjevanje mentorjev študijskih krožkov	16-18	PRIPRAVLJAMO
Članom društva * Pobuda za obnovo postopka sprejema Nacionalnega programa izobraževanja odraslih * Razpis EU Socrates/Grundtvig	19-20	OBVESTILA
	21	KONFERENCE
	22	NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so strokovno glasilo za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljskih organizacijah).

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novice v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novice s knjižnega trga;
- novice iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske informacije.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.

Prejemnikom Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.

Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS.

Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja Informacijskega središča, in Nevenka Kocijančič, urednica.

Oblikovanje: Lina design

Prelom: Solos d.o.o.

Tisk: Tiskarna Štok

Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 01 5842 560, faks: 01 5245 881, internet: <http://www.acs.si>, el. naslov: nevenka.kocijancic@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: <http://www.acs.si/novicke>

ISSN 1408-6484 (slovenska izdaja - tiskane)

ISSN 1581-3770 (slovenska izdaja - online)

Naklada 1.700 izvodov

Novoletno voščilo

V veliko veselje nam je, da vam že desetič lahko zaželimo vse najboljše v letu, ki prihaja. Na čas, ki smo ga preživeli z vami, smo ponosni in upamo, da se bo naše druženje, skupno učenje in učenje drug od drugega nadaljevalo tudi v letih, ki nas še čakajo.

*V letu 2003 vam želimo vse najlepše in veliko dobrega.
Naj se vam uresniči tisto, kar si želite.*

Srečno in uspešno novo leto!

dr. Vida A. Moštorčič Špolar, direktorica AČS

DOMAČE NOVIČKE

UŽU-MI in UŽU-BIPS

Predstavitev novih programov za zviševanje ravni pismenosti

Na Andragoškem centru Slovenije smo pripravili dva nova programa za zviševanje ravni pismenosti: *Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Most do izobrazbe* (v nadaljevanju UŽU-MI) in *Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Beremo in pišemo skupaj* (v nadaljevanju UŽU-BIPS). Oba programa je potrdil Strokovni svet RS za izobraževanje odraslih.

Pri razvijanju programa smo izhajali iz izkušenj, pridobljenih z izvajanjem programa *Usposabljanje za življenjsko uspešnost*, skrajšano UŽU. Upoštevali smo izsledke iz mednarodne raziskave o pismenosti odraslih ter izhodišča za kurikularno preново izobraževanja odraslih. Programa sta namenjena odraslim, ki imajo za seboj deset ali manj let šolanja.

Cilj programa *UŽU-MI* je omogočiti posameznikom, ki se vključujejo v nadaljnje formalno strokovno izobraževanje, da obnovijo ali ponovno pridobijo temeljno znanje in spretnosti. Pri vključevanju v izobraževanje so temeljne spretnosti, povezane s pismenostjo, ključnega pomena za usvajanje učnih vsebin, za izkazovanje naučenega pri preverjanju znanja in navsezadnje za uspešnost na zahtevnejšem delovnem mestu. Za večino manj izobraženih odraslih predstavlja ponovno vključevanje v izobraževanje življenjsko prelomnico: del znanja, pridobljenega v šoli, so pozabili, nekaj ga je zastarelo, spretnosti, ki jih redkeje uporabljajo, morajo obnoviti in nadgraditi. Pri ponovnem vključevanju v izobraževanje je pomembna dobra priprava, saj mnogi odrasli zaradi šolskega neuspeha ali drugih neugodnih izkušenj s šolo doživljajo stisko. Ponovni neuspeh bi jih zelo verjetno odvrnil od nadaljevanja šolanja. Prav zaradi tega dobra priprava omogoča lažje prilagajanje šolskemu delu in doseganje začetnih uspehov, kar ugodno vpliva na ohranjanje motivacije za izobraževanje.

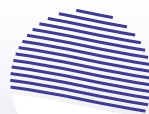
Program *UŽU-BIPS* je namenjen manj izobraženim starejšim otrokom, ki obiskujejo nižje razrede osnovne šole (1. – 4. razred osemletke ali prvo triletnje devetletke). Preučevanje pojva pismenosti je pokazalo, da ima družina pomemben vpliv na razvoj pismenosti otrok in da se raven pismenosti v družinah medgeneracijsko ohranja. Otroci v povprečju dosegajo raven

pismenosti, ki se ujema s pismenostjo njihovih staršev. Programi družinske pismenosti, kot je program UŽU-BIPS, želijo omiliti učinek medgeneracijskega prenosa ravni pismenosti v družinah in usposobiti starše, da s spodbujanjem različnih dejavnosti pripomorejo k zviševanju ravni pismenosti ter razvijanju bralne kulture pri vseh družinskih članih. Pri oblikovanju tega programa smo izhajali iz položaja in potreb manj izobraženih staršev, ki se čutijo odgovorne za šolanje svojih otrok in so motivirani, da jim pri učenju pomagajo, samostojno pa tega ne zmorejo. Če želijo otrokom pomagati že od vsega začetka, morajo tudi sami pridobiti določene spretnosti s področja pismenosti, seznaniti pa se morajo tudi z učnimi tehnikami, ki so primerne za delo z otroki.

Koncept programov za zviševanje ravni pismenosti pri odraslih sloni na predpostavki, da obstajajo temeljni standardi znanja, ki naj bi jih obvladal vsak odrasel po zaključku programa, in posebni standardi znanja, ki so prilagojeni potrebam udeležencev, na primer odraslim, vključenim v nadaljnje formalno izobraževanje, ali staršem pri učenju svojih otrok. Standardi znanja zajemajo štiri področja: temeljne spretnosti (govorne, bralne, pisne, računske in računalniške), socialne spretnosti, vseživljenjsko učenje in aktivno državljanstvo. V okviru programa smo priporočili določene vsebine. Pomembno je, da so izbrane glede na življenjske okoliščine in značilnosti udeležencev. Vsebine, ki se prekrivajo z izkušnjami in potrebami vsakdanjega življenja udeležencev, omogočajo lažje usvajanje novega znanja in večjo uporabnost naučenega.

V šolskem letu 2002/2003 se bosta usposobili prvi skupini učiteljev za izvajanje programov UŽU-MI in UŽU-BIPS, ki ju bosta še v tem šolskem letu tudi izpeljali.

dr. Livija Knaflič, ACS

Študijski krožki

Zadnja postaja Karavane študijskih krožkov 2002 v Gornji Radgoni

V petek, 29. novembra 2002, se je letošnja Karavana študijskih (ŠK) in bralnih (BMK) krožkov ustavila v Gornji Radgoni, kjer je – vsaj za letos - tudi sklenila svojo pot po Sloveniji. Organizatorica tokratnega srečanja radovednih in ustvarjalnih odraslih, ki se združujejo v

študijskih krožkih, njihovih vodij in mentorjev je bila *Ljudska univerza Gornja Radgona*, ki je pripravila zelo razgiban program; med posameznimi prizorišči je vozil kar turistični vlak.

Za slovesni uvod v prireditve so zbrane nagovorili *dr. Ivan Rihtarič*, direktor LU Gornja Radgona, *Olga Drogenik*, namestnica direktorice ACS, *dr. Manca Košir*, spiritus agens bralnih študijskih krožkov, in župan Gornje Radgone, *Miha Vodenik*.

V prostorih Radgonskega gradu, ki je bil letos oktobra - po obnovi - prvič odprt za javnost, je bila na ogled razstava, ki so jo pripravili krožki Zgodovinskega društva Gornja Radgona, LU Murska Sobota in Univerze za tretje življenjsko obdobje iz Velenja. Radgončani so na razstavnih panojih predstavili sadove dela študijskih krožkov Numizmatika, Mlini v občinah Gornja Radgona, Radenci in Sv. Jurij ob Ščavnici, Gradovi in dvorci, Gornja Radgona na starih razglednicah in fotografijah ter Gostilne in trgovine v občini Sv. Jurij ob Ščavnici. LU Murska Sobota je predstavila astronomski krožek Kmica in ŠK Stare obrti na Murskosoboškem, v katerem so se združevali člani Univerze za tretje življenjsko obdobje. Predstavnice Univerze za tretje življenjsko obdobje iz Velenja so navdušile s predstavitvijo dela ŠK Graščinski parki Šaleške doline, ki so ga obogatile z videoprojkcijo. O kakovosti sodelujočih krožkov priča podatek, da sta kar dva zbrano gradivo izdala v knjižni obliki (o mlinih ter o gradovih in dvorcih). Izdajo posebne publikacije pripravljajo tudi v Velenju. S tem so študijski krožki nedvomno pomembno prispevali k ohranitvi delčka kulturne dediščine svojega kraja.

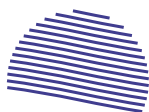
Z gradu je turistični vlak udeležence odpeljal na ogled šampanjske kleti Pod slapom, ki hrani dragoceno znanje o postopkih za pridelavo različnih vrst penečih vin. Klet so si prvič ogledali tudi nekateri Radgončani, ki so se pridružili Karavani.

Potem se je Karavana ustavila v degustacijski kleti, kjer so se predstavili krožki Beremo z Manco Košir iz Murske Sobote, Gornje Radgone in Velenja ter ŠK Beseda Slovenske Istre. Gostje iz Murske Sobote in Istre so predstavili avtorska besedila in pesmi (*Ria Vyšediny* je brala lastne pesmi iz zbirke, ki je še dišala po tiskarni), gostitelji pa so želeli dogodek uglasiti s prostorom in radgonsko tradicijo, zato so pripravili kratek recital vinskih pesmi domačina, *Manka Golarja*, v slogu: »V vinu je sonce, je zemlja in znoj, / je radost in žalost, nemir in opoj.«

Najbolj odprt za javnost in zato tudi družabno vrvežav je bil razstavno-prodajni del Karavane v Starem Špitalu. Tam so svoje izdelke 'na ogled postavili' najrazličnejši krožki - od oblikovanja gline, slikanja, poslikave svile in oblikovanja tekstila, vlijanja sveč, do kuharskih umetnosti, priprave suhega sadja, ročnega izdelovanja in oblikovanja papirja ter drugih ročnih spretnosti oziroma tradicionalnih domačih obrti.

Med odlikami zadnjega dejanja Karavane v Gornji Radgoni moramo omeniti najštevilnejšo udeležbo doslej, dobro medijsko podporo in seznanjenost prebivalstva z dogodkom, zato je bila degustacijska klet žal premajhna za vse, ki so se nam želeli pridružiti. Pogrešali pa smo mlade, saj je bila starost večine udeležencev bliže petdesetim kot tridesetim letom.

Slavica Borka Kucler, ACS

Pozdravni nagovor

Učenje kot notranja vrednota

Udeležence Karavane študijskih krožkov, ki so se 29. novembra 2002 zbrali v Gornji Radgoni, je nagovorila *Olga Drogenik*, namestnice direktorice ACS:

»Sodelavci ACS z radostjo prihajamo med vas. Vaše delo nas opogumlja: dokazuje namreč, da sprejete usmeritve Evropske unije do leta 2010 niso le črke na papirju, s katerimi bi nosilci razvojnih politik radi utrdili, ali na novo zasedli čim boljše položaje. Predsedniki držav Evropske unije so se z razvojno strategijo Evrope do leta 2010 zavezali, da bodo z uresničevanjem »strategije vseživljenjskega učenja« zagotovili usakemu državljanu, brez izjeme, priložnost za učenje. Tako je zapisano v lizbonskih sklepih. Za vse nas, ki delamo v izobraževanju odraslih, pa so odločilnega pomena cilji vzgoje in izobraževanja, sprejeti v Evropski uniji in dogovorjeni tudi med ministri za izobraževanje držav članic in kandidatk: zagotovili naj bi učenje v vseh starostnih obdobjih za osebno rast, socialno povezanost, uveljavljanje aktivnega državljanstva in večjo zaposljivost.

Cilje izobraževanja odraslih in naravnost na vseživljenjsko učenje je jasno ubesedil tudi slovenski pedagog Karel Ozvald že davnega leta 1927: »Šolsko izobraževanje je le priprava na poznejšo samovzgojo in lastno izobraževanje, ki se začinjata po končani šoli in trajata vse do konca življenja. Pri tem pa ni dovolj, da samo kaj znamo in zmoremo v svojem delovnem življenju, v svojem 'vnanjem poklicu' trgovca, uradnika, zdravnika..., ampak moramo razvijati tudi svoj notranji poklic, sebe kot človeka, da nisi samo nekak stroj za opravljanje poklicnih interesov, ampak da imaš tudi svoj trdno utemeljeni način za ocenjevanje sveta in življenja, da ti je lastna razsodnost, in da si prežet s čutom odgovornosti za življenje v skupnosti. Izpopolnjevanje samega sebe uspeva le na ta način, da si član skupnosti in da se v njej osebno udeležuješ.«

Zavedam se, da današnji čas ni naklonjen tem zamislim: način usakdanjega in poslovnega življenja, učenja in poučevanja v preveliki meri določajo 'vnanji' simboli ugleda in moči ter hlastanje za dobičkom. In vendar, današnja prireditve dokazuje, da imamo in razvijamo tudi učenje za osebnostno rast, učenje, ki krepi poznavanje naše preteklosti, sožitje in ustvarjalno sodelovanje med ljudmi ter razumevanje med različnimi generacijami. Danes bomo spoznali le del sadov tourstnega učenja v študijskih krožkih iz Velenja, Murske Sobote, Gornje Radgone in Slovenske Istre.

Posebna zahvala gre LU Gornja Radgona in občini - ne samo za današnjo prireditev, ampak predvsem za podporo, ki jo namenjata delovanju študijskih krožkov in razvijanju učenja kot notranje vrednote. Brez tega ni mogoče graditi bogate skupnosti: bogastvo pa niso le materialne dobrine, ampak tudi zmožnost ljubezni in ustvarjalnosti ter pristni stiki z najbližjimi, s prijatelji in širšim okoljem.«

S POTI

Globalno izobraževanje za lokalno delovanje EWGEC 2002

Za začetek vznemirljivega potovanja v globalno izobraževanje si privoščimo dva miselna časovna preskoka. Od danes, ko je izobraževanje tâko, kakršno je, skočimo za nekaj desetletij nazaj in si oglejmo takratne poklice. Kolar, furman, piskrovez, suhorobar, jezični dohtar, padar, šmirar in še nekateri so poklici, ki so odšli na smetišče zgodovine. Bolje je reči, da so se prilagodili novonastalim razmeram. Miselni skok v leto 2050 nam bo ustvaril nekaj futuroloških zadreg, sprožil pa obilico vprašanj. Kakšna znanja in spretnosti bodo potrebovali posamezniki, organizacije in države, da bodo preživelii konkurenco?

Izraz *globalno izobraževanje* zajema mnogo več kot pojem *vseživljenjsko učenje*, saj (po definiciji Sveta Evrope) »*odpira ljudem oči in krepi zavest za razumevanje realnosti sveta in jih spodbuja za doseganje večje pravičnosti, enakosti in človekovih pravic za vse*«. Sam izraz (več na <http://globaleducationeurope.net/>) je relativno mlad, pojmi, kot so: celovito, vseživljenjsko, trajnostno..., skušajo pojasniti vsebine globalnega (vseobsežnega) izobraževanja. Slovenija se prizadevanjem Sveta Evrope, kjer smo že polnopravni člani, priključuje z vedno več dejavnostmi. Nam najbližja primerjava je lahko program ACS-a *Aktivno državljanstvo*, ki vključuje največ področij, vključenih v globalno izobraževanje.

V nizozemskem Maastrichtu je pod pokroviteljstvom Sveta Evrope od 15. do 17. novembra 2002 potekal kongres (*Europe Wide Global Education Congress - EWGEC*), ki se ga je udeležilo okrog 200 predstavnikov iz vseh 43 držav, vključenih v Svet Evrope. Kongresa smo se udeležili tudi Slovenci – trije smo zastopali nevladne organizacije (v nadaljevanju NVO), po eden pa lokalno skupnost in vlado.

Globalno izobraževanje je razumevanje celovitosti razvojnega izobraževanja, človekovih pravic, trajnostnega razvoja, izobraževanja za mir in preventivo ter medkulturnega izobraževanja ljudi, s posebnim poudarkom na aktivnem državljanstvu. To pa so dejavnosti (in vrednote), na katere prisega vsaka demokratične družba, tudi slovenska.

Ne glede na pobudo Sveta Evrope je jasno, da se moramo vedno znova prilagajati (učiti) vsem novostim na socialnem, prostorskem in ekonomskem področju. Nenehno izobraževanje nam je usojeno, pa naj se imenuje vseživljenjsko, globalno, permanentno ali kako drugače. Po osnovah, ki jih dobimo v rednem izobraževanju, se moramo dodatno usposablјati. Konkurenčni boj za delovno mesto, za razvoj organizacije, za uspešnost države na svetovnem trgu nas v to sili. Kompleksnost opravil, domačih in mednarodnih odnosov, sodelovanja med posameznimi akterji, procesov odločanja in participacije javnosti, predvsem pa vedno nove tehnologije in metode zahtevajo od vsakega posameznika, organizacije ali države, da se prilagodi, predvsem pa, da razume stanje stvari. Spremembe prinaša vsak nov dan.

Odgovornost za globalno izobraževanje sloni v vsaki državi na treh ključnih akterjih: vladi, parlamentu in civilni družbi. Le skupno sodelovanje ustvari potrebno sinergijo izobraževanja za domače potrebe, pa tudi za potrebe »izvoza« - seveda šele po tem, ko vsak od teh treh pozna svojo vlogo in jo (v kontekstu sodelovanja pri globalnem izobraževanju) optimalno odigra.

Z osamosvojitvijo Slovenije je skokovito naraslo delovanje NVO, med katere štejemo društva, privatne zavode in ustanove. Aktivirale so se predvsem na področjih, za katere državne ustanove niso dovolj dobro poskrbele, kot so: okolje, enakost med spoloma, begunci, sociala, duševno zdravje, zaščita živali, mladi, starejši, zaposlovanje, človekove pravice, pomoč manj razvitim in podobnih. Tako danes že lahko rečemo, da skoraj ni področja, ki ne bi imelo tudi »svoje« NVO.

Globalno izobraževanje je preveč resna stvar, da bi ga prepustili samo »klasičnim« izobraževalcem. Prav zaradi vertikalne in horizontalne prepletenosti ima globalno izobraževanje več obrazov, predvsem pa je dvosmerno. Običajno skušajo vplivne države širiti svoj vpliv tudi (in predvsem) prek različnih oblik izobraževanja, pristopov, metod, standardov ipd., kar nekateri označujejo kot neokolonializem v novih oblikah.

Kakorkoli že, energija, ki poganja današnji svet, se imenuje **interes**. Tako kot velike in bolj izkušene države širijo svoje vplivno področje, ga lahko tudi Slovenija. Tako kot se vedno lahko kaj naučimo od velikih in majhnih, razvitih in nerazvitih, se tudi te države lahko kaj naučijo od Slovenije (ali bolje iz Slovenije). V kontekstu globalnega izobraževanja lahko »izvozimo« znanje in izkušnje o vseživljenjskem učenju, trajnostnem razvoju, moderiranju procesov, zaščiti manjšin, enakosti med spoloma, pa tudi o gozdarstvu, učinkoviti rabi energije, delovanju civilne družbe, kulturi in podobnem.

Očitno postaja izraz »*global education*« globalni, saj **skuša zajeti vsa znanja, spretnosti, primere dobre prakse...**, ki obstajajo znotraj meja ene države. Namen pa je dvojni:

- Dati težo (vseživljenjskemu) učenju v Sloveniji. V informacijski družbi je znanje, povezano z informacijami, prvi vir, ki omogoča trajnostno izrabo naravnih in drugih virov. Spodbujanje in povezovanje znanja velja tako za neformalni kot formalni način organiziranja (učenja). Prav tako velja za vse starosti, spole, stopnje izobrazbe, vere, delovna mesta itd.
- Vse to znanje uporabiti pri širjenju različnih tehničnih, finančnih, humanitarnih in drugih pomoči manj razvitim državam, da:
 - se širi vplivno območje države donatorke,
 - prihaja do obojestranskih izmenjav znanj, kultur, ekonomije,
 - se optimalno potroši (investira) donacijo,
 - postane količina in oblika pomoči transparentna,
 - se dobro spozna države, prejemnice pomoči,
 - se usposobi domače strokovnjake, ustanove in organizacije,
 - se zgradi potrebna infrastruktura.

Stanje v Sloveniji je relativno dobro, saj veliko področij in dejavnosti, vključenih v globalno izobraževanje, že deluje. Teden vseživljenjskega učenja je eden izmed uspešnejših primerov. Tako lahko brez pomislekov organizirano vstopimo v proces globalnega izobraževanja. Očitno bo to forma, ki jo bo Evropska unija (še bolj pa Svet Evrope) aktivno izvajal v tem desetletju. Še največ dela nas čaka na sistemskem področju in izgradnji potrebne infrastrukture. Ena od (pre)potrebni že nastaja. To je *Platforma nevladnih razvojnih organizacij*, ki naj bi odigrala pionirsko vlogo.

Bojan Žnidaršič, VITRA Cerknica

KOTIČEK JE VAŠ

Model za ugotavljanje in razvoj kakovosti izobraževanja odraslih na Srednji agroživilski šoli v Ljubljani Sodelovanje v razvojnem projektu POKI (2. del)

V novembrski številki *Novičk* smo predstavili nekaj podatkov o šoli, našo vizijo na področju kakovosti in utrinke s študijskega obiska na Danskem, v nadaljevanju pa predstavljamo posamezne elemente *modela POKI* ter učinke, ki jih želimo dolgoročno doseči na področju razvoja kakovosti izobraževanja odraslih na naši šoli.

Izbrani kazalniki in cilji razvoja kakovosti izobraževanja odraslih na šoli

Osnova za uvajanje modela kakovosti nam je bil priročnik *Ugotavljanje in razvoj kakovosti v izobraževanju odraslih*, ki ga je v sodelovanju z nekaterimi praktiki s srednjih šol pripravil Andragoški center Slovenije. V njem so prikazana temeljna področja, podpodročja in kazalniki kakovosti izobraževanja odraslih na srednji šoli. Pri izboru temeljnega področja, na katerem bomo začeli sistematično ugotavljati in razvijati kakovost, smo si pomagali s t.i. samoevalvacijskim profilom. S pomočjo tega instrumenta smo poskušali razbrati naše močne in šibke točke ter spremembe v kakovosti, ki so jih zaznali pri izpolnjevanju vprašalnika učitelji in udeleženci. Na kakovost izobraževanja v zelo veliki meri vplivajo učitelji, zato smo se pri vpeljevanju modela kakovosti na našo šolo osredotočili na njih. Za uvajanje modela kakovosti smo na tem področju izbrali naslednje kazalnike: motivacija učiteljev za spopolnjevanje za andragoško delo, sodelovanje pri pripravi in razvoju učnega gradiva za odrasle in zadovoljstvo učiteljev z delom v izobraževanju odraslih.

Naši cilji za izbrane kazalnike so:

- da bodo naši učitelji motivirani za stalno andragoško spopolnjevanje,
- da vzpostavimo sistem izdelave ustreznega učnega gradiva za odrasle,
- da bodo naši učitelji zadovoljni z delom v izobraževanju odraslih na šoli.

Da bi lahko dosegli tako opredeljene splošne cilje kakovosti na obravnavanem področju, smo si do konca leta 2003 opredelili naslednje operativne cilje kakovosti:

- Do decembra 2002 bomo na podlagi analize stališč učiteljev o pomenu stalnega andragoškega spopolnjevanja kot vidiku kakovosti njihovega dela z odraslimi in ovirah, ki jih učitelji navajajo za to, da se ne izobražujejo, oblikovali dolgoročni načrt ukrepov za zviševanje motivacije učiteljev za spopolnjevanje za andragoško delo.
- Do decembra 2003 bomo za vse učitelje na šoli, ki učijo odrasle, izpeljali 24-urno andragoško izobraževanje, ki izhaja iz njihovih potreb. Od tega bomo 8 ur izobraževanja izpeljali v delovnem času.
- Do decembra 2002 bomo na podlagi analize o dosedanjem sodelovanju pri pripravi učnih gradiv ter motivaciji učiteljev za pripravo učnih gradiv in analizi materialnih, finančnih in stimulativnih pogojev, ki jih učitelji potrebujejo, oblikovali pisna navodila in merila za pripravo učnih gradiv za odrasle.
- Do decembra 2003 bomo omogočili vsem učiteljem, ki jih to zanima, ustrezno izobraževanje za pripravo učnih gradiv za odrasle.
- Do decembra 2003 bomo v šolski knjižnici uredili prostor, kjer bodo zbrana vsa že obstoječa učna gradiva za odrasle, ki so jih pripravili učitelji, ter seznam (katalog) obstoječih učnih gradiv za udeležence, ki ga bomo objavili tudi na internetnih straneh šole. Uredili bomo tudi delovni prostor za učitelje, ki ga bodo lahko uporabljali pri pripravi učnih gradiv za odrasle; opremili ga bomo z računalnikom in dostopom do COBISS-a ter interneta.
- Do junija 2003 bomo pripravili interni razpis za izdelavo učnega gradiva za odrasle. Po končanem razpisu bomo analizirali prijave na razpis in ugotovili učiteljevo pripravljenost pripraviti gradivo za svoj predmet in ga prilagoditi odraslim. Izbrali bomo učitelje in določili rok izdelave gradiva.

Za uspešnost projekta je zelo pomembno, v kolikšni meri so vanj vključeni vsi zaposleni, pa tudi zunanji partnerji. Zato smo pri vpeljevanju modela naredili natančen načrt informiranja. Predvideli smo kdaj, kako pogosto in koga bomo obveščali, na kakšen način bomo to informiranje izvedli in kdo bo za to odgovoren.

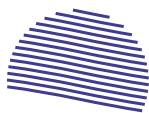
Učinki, ki jih želimo dolgoročno doseči na področju razvoja kakovosti izobraževanja odraslih na naši šoli

Pričakujemo, da bomo znanja, ki jih bomo pridobili pri projektu POKI, lahko prenesli tudi na druga področja delovanja šole (izboljšanje kakovosti izobraževanja mladine). Z večjo kakovostjo bodo udeleženci izobraževanja dobili ustrežnejša znanja (aktualna, usklajena z zahtevami delodajalcev) na ustrežnejši način (oblike, spodbude). Šola bo dosegla boljši standard, obdržala bo odlične učitelje in lažje bo preživela v konkurenci drugih izobraževalcev. Delodajalci bodo dobili dobro usposobljene strokovnjake, na katerih razvoj bodo tudi sami lahko vplivali. Tako bomo izboljšali izobrazbeno strukturo zaposlenih v živilstvu in veterini v Sloveniji.

Če bomo zastavljene cilje dosegli, bodo udeleženci našega izobraževanja zadovoljni - pridobili bodo kvalitetno znanje, uspešni bodo na delovnih mestih, motivirani bodo za nadaljnje učenje. Prav tako bodo zadovoljni in motivirani učitelji, podjetja pa bodo z veseljem sodelovala z nami in iskala našo pomoč. Področje izobraževanja odraslih bomo širili tudi na neverificirane programe in usposabljanja na področju živilstva in veterine ter na boljše sodelovanje šole s tujimi partnerji. Pri doseganju kakovosti se bomo primerjali s šolami in ljudskimi univerzami, ki najbolj ustrezajo kvalitetni, uspešni in v slovenskem prostoru prepoznavni šoli oziroma ljudski univerzi.

Kdaj bomo zadovoljni? Zadovoljstvo je stvar časovnega okvira, ki si ga postavimo za uresničitev svojih ciljev. Zadovoljni bomo, dokler bo šla smer sprememb v skladu z načrtanimi cilji in dokler bomo lahko jasno dokazali, da dosegamo vedno boljše rezultate.

Jasna Kržin Stepišnik, Srednja agroživilska šola Ljubljana

Izšel je Priročnik aktivnosti vseživljenjskega učenja **Vseživljenjsko učenje tudi za osebe z motnjami v duševnem razvoju**

Vseživljenjsko učenje je pot, ki postopoma, vendar zanesljivo, pripelje do izboljšane kakovosti življenja prav vsakogar, ne glede na izhodišče. Nekateri potrebujejo za doseganje ciljev več časa, vaje in pomoči. V mislih imam predvsem osebe s posebnimi potrebami. Na srečo pa se vedno najdejo tudi ljudje, ki jim je v veselje, če lahko pomagajo bližnjemu, in se za te naloge tudi poklicno usposablajo.

Strokovnjake, ki skušajo s pomočjo izbranih oblik vseživljenjskega učenja zagotoviti spodbude za samorazvoj oseb z motnjami v duševnem razvoju, najdemo v Centru Dolfke Boštjančič v Dragi pri Igu. V TVU-Novičkah 2/2002 smo predstavili dosežke tamkajšnje Skupine za samozagovorništvo oseb z zmerno in težjo motnjo v duševnem razvoju, ki je sicer prva tovrstna v Sloveniji in ima zato tudi najopaznejše dosežke, vendar pa nikakor ni več edina.

Ustvarjalni in zavzeti pedagogi pa utirajo tudi povsem nove poti za pomoč svojim varovancem. Ena izmed njih je povezana z gibanjem in glasbo, kar seveda ni naključje, saj sta zvok in ritem med najmočnejšimi oblikotvornimi silami veselja. Sadove večletnega dela skupine

ustvarjalcev so zbrali in objavili v lepo oblikovanem *Priročniku aktivnosti vseživljenjskega učenja*, s podnaslovom *Priročnik glasbenih dejavnosti*. V njem so v štirih poglavjih zbrani primeri gibalno-glasbenih vaj, primernih za motorični, kognitivni, socialni in čustveni razvoj.

Vse v priročniku opisane dejavnosti so bile v praksi pedagogov iz Drage pri Igu že dodobra preizkušene. V torek, 3. decembra 2002, so v galeriji Equrna v Ljubljani ta priročnik predstavili javnosti. Na predstavitvi so s krajšim programom sodelovali tudi stanovalci Centra, ki so prikupno ponazorili vsebino posameznih poglavij: motorični razvoj s pesmijo *Rajanje*, kognitivni z *Maurico* in *Dirigentom*, socialni s pesmijo *Vlak* in čustveni z *Jezimo se* in *Kako se imamo radi*.

Slavica Borka Kucler, ACS

PRIPRAVLJAMO

Andragoški center Slovenije

Vabilo na spopolnjevanje mentorjev študijskih krožkov

Sedanja generacija odloča in lahko spreminja navade, zato je vprašanje trajnosti pomembno, čeprav na prvi pogled ni povsem jasno, ali ima spreminjanje navad korist le za bodoče generacije ali tudi za sedanjo.

Trajnostni razvoj pomeni takšno zadovoljevanje osnovnih potreb sedanje generacije, da s tem ne ogrožamo sposobnosti prihodnjih generacij za zadovoljitev njihovih. Kot razvojna alternativa je bil opredeljen pred petnajstimi leti, pred desetimi je postal planetarno razvojno vodilo, v letu 2001 (s sprejemom Strategije gospodarskega razvoja Slovenije do leta 2006) pa tudi razvojni imperativ Slovenije in Evropske unije (smernica 264). Opredelitev za trajnostni razvoj pomeni, da države sprejemajo njegova načela kot temeljni izbirni kriterij za vrednotenje nacionalne razvojne politike in mednarodnega sodelovanja. Ena izmed oblik izobraževanja odraslih, študijski krožki, pogosto te kriterije, ta načela, že uresničuje. Na svoji ravni in pogosto nezavedno, zato se bomo vprašanjem trajnostnega razvoja v letu 2003 bolj načrtno posvečali. Za začetek na spopolnjevanju mentorjev študijskih krožkov.

Eden največjih začetnih problemov uveljavljanja trajnostnega razvoja je njegovo enovito razumevanje. Trajnosten razvoj ne pomeni zasledovanja kakšnega konkretnega cilja, ampak določen način življenja. Dokler trajnostni razvoj obravnavamo z 200 let staro industrijsko miselnostjo, težko presegamo ekonomske podmene, na primer o tem, da je treba ekonomska bogastva uporabljati gospodarno zaradi njihovega pomanjkanja, namesto zaradi izrabe njihovega potenciala.

Ta vprašanja bomo skupaj s prijavljenimi mentorji študijskih krožkov in krožkov Beremo z *Manco Košir* premlevali na delavnici **Trajnostni razvoj - od moči mišic k zmožnostim uma**, ki jo bo Andragoški center Slovenije organiziral **23. januarja 2003**. Pripravil in vodil jo bo *mag. Bojan Radej*, avtor študijskega predmeta *Ekonomika okolja* na Ekonomski fakulteti v Ljubljani in programa *Okoljski management* na Gea College v Ljubljani. Zaposlen je na Uradu RS za makroekonomske analize in razvoj, kjer je bil zadolžen za pripravo podlag za

tretji, trajnostni steber Strategije gospodarskega razvoja Slovenije do leta 2006. Je član Slovenskega sveta za trajnostni razvoj ter avtor več strokovnih in poljudnih prispevkov na temo trajnostnega razvoja, med drugim tudi knjige Onesnaženje naprodaj.

Za mentorje študijskih krožkov je pripravil interaktivni program, ki ga bodo uporabili pri svoji dejavnosti, ali pa ga razvijali naprej z Andragoškim centrom Slovenije. Glede na to, da je predavatelj v trajnostni razvoj vpet od preučevanja do uveljavljanja, bo poseben poudarek namenil možnostim pridobivanja projektov in drugim oblikam samostojnega izvajanja vsebin s tega področja.

Vabljeni ste mentorji študijskih krožkov in krožkov *Beremo z Manco Košir*. Udeležba za predhodno prijavljene je brezplačna. Prosimo vas, da izpolnjeno **prijavnico pošljete najkasneje do petka, 10. januarja 2003**, na naslov: **Andragoški center RS, Šmartinska 134 a, Ljubljana**, lahko tudi po faksu: 01 5245 881.

Za neprijavljene udeležence bo kotizacija **15.000 SIT**. Zaračunali jo bomo tudi tistim prijavljenim, ki se delavnice ne bodo udeležili in bodo odpoved pozabili sporočiti do ponedeljka, 20. januarja.

mag. Bojan Radej, Zavod za makroekonomske analize in razvoj
mag. Nevenka Bogataj, ACS

PRIJAVNICA:

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM: TRAJNOSTNI RAZVOJ - OD MOČI MIŠIC K ZMOŽNOSTIM UMA

Datum: 23. januar 2002

Kraj: Ljubljana

PODATKI O UDELEŽENCU

Ime in priimek: _____

Datum in kraj rojstva: _____

Stopnja izobrazbe: _____ V. _____ VI. _____ VII. ali več _____

Vrsta izobrazbe: _____

Delo, ki ga opravljate: _____

Ustanova / podjetje: _____

Naslov: _____

Pošta: _____

Telefon: _____ faks: _____ el. naslov: _____

Pedagoško-andragoška izobrazba: _____ da _____ ne _____

Izkušnje na področju izobraževanja odraslih: _____ let _____

Dovoljujem uporabo svojih osebnih podatkov pri vodenju evidenc in obdelavi podatkov v skladu z veljavnim Zakonom o varstvu osebnih podatkov.

PRIJAVE / ODJAVE

Prijavite se lahko najkasneje do petka, 10. januarja 2003. Prijavnico pošljite na naslov: Andragoški center RS, Šmartinska 134 a, Ljubljana, lahko tudi po faksu: 01 5245 881. Odjavite se lahko najkasneje 3 dni pred začetkom programa. Za neudeležbo vam bomo zaračunali kotizacijo 15.000 SIT.

OBVESTILA

Andragoško društvo Slovenije

Članom društva

Spoštovane članice in člani ADS!

Izvršni odbor Andragoškega društva Slovenije je na svoji razširjeni seji v mesecu novembru oblikoval pobudo za sprejem Nacionalnega programa izobraževanja odraslih, ki jo objavljamo v nadaljevanju. Pobudo je poslal Strokovnemu svetu za izobraževanje odraslih.

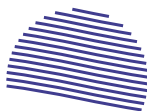
Vse člane društva pozivamo, da na spletnih straneh ADS (www.andragosko-drustvo.si) preberete predlog Pravilnika ADS in svoje pripombe ter predloge pošljete do **31. januarja 2003** na naslov društva. Člani ekspertne skupine bodo vaše pripombe upoštevali in v naslednjem mesecu pripravili nov predlog Pravilnika Društva.

V programu dela Društva smo si med drugim zadali ustanovitev Sekcije študentov andragogike. Konstituirala se bo v začetku leta 2003. Vse zainteresirane študente vabimo, da se včlanijo (za študente ni članarine!). Podrobnejše informacije lahko dobite pri dr. Sabini Jelenc Krašovec (e-naslov: sabina.jelenc@quest.arnes.si).

Na naši spletni strani objavljamo prijavnico za članstvo v Andragoškem društvu Slovenije. Izpolnjeno pošljite na naslov: Ana-Marija Pušnik, Trg D. Kvedra 15, 2000 Maribor.

Ob bližajočih se praznikih vam želimo mirno in zdravo leto ter veliko osebnega zadovoljstva pri delu in v krogu vaše družine.

Ana-Marija Pušnik, ADS

Andragoško društvo Slovenije

Pobuda za obnovitev postopka sprejema Nacionalnega programa izobraževanja odraslih

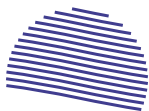
Strokovnemu svetu Republike Slovenije za izobraževanje odraslih je Andragoško društvo Slovenije nasloвило **Pobudo za obnovitev postopka sprejema Nacionalnega programa izobraževanja odraslih**, ki jo je podpisala predsednica društva, *Melita Cimerman*:

»Andragoško društvo Slovenije je na svoji seji 26. novembra 2002 predlagalo sledečo pobudo:

S sprejetjem Zakona o temeljnih razvojnih programih na področju izobraževanja in znanosti so predvidena sicer nekoliko večja sredstva, namenjena izobraževanju odraslih, kar pa predstavlja le delno uresničevanje predloga Nacionalnega programa za izobraževanje odraslih.

Prepričani smo, da potrebujemo boljšo dolgoročno sistemsko urejenost izobraževanja odraslih. Zaradi novih sistemskih okvirov in naraščajočih potreb po znanju je treba predlog Nacionalnega programa izobraževanja odraslih posodobiti, ga uskladiti z novo sprejetimi predpisi in ponovno sprožiti postopek za njegov sprejem.

Zato pozivamo Strokovni svet RS za izobraževanje odraslih, da sproži zahtevo po prenovi in sprejetju predloga Nacionalnega programa. Le tako bomo dosegli stabilnost in kvaliteten razvoj na področju izobraževanja odraslih.«

Center RS za poklicno izobraževanje

Razpis EU Socrates/Grundtvig

Služba za programe EU pri Centru RS za poklicno izobraževanje in Generalni direktorat za izobraževanje in kulturo pri Evropski komisiji objavljata **Povabilo k sodelovanju v programu EU Socrates/Grundtvig decentralizirani del za leto 2003**. Razpis je objavljen tudi na spletnih straneh http://www.acs.si/zarisce/Razpis_mar03_GRU.doc in <http://www.cpi.si/speu>. Vabimo vas, da si ga ogledate.

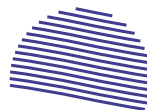
POSVETI, KONFERENCE

ICT 2003

10th International Conference on Telecommunications

Tahiti, Papeete, Francoska Polinezija, 23. februar do 2. marec 2003

Informacije o konferenci je mogoče dobiti na spletni strani: <http://iutsun1.uha.fr/ICT2003.html>.

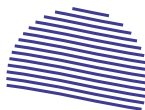

ITDE 2003

9th Annual University of Texas System Conference on Information Technology and Distance Education

Odessa, Texas, ZDA, 14. do 16. maj 2003

Informacije je mogoče dobiti na spletni strani: <http://www.utpb.edu/reach/itde/index.htm>.

FACE Annual Conference 2002

Forum for the Advancement of Continuing Education

Stirling, Velika Britanija, 2. do 4. julij 2003

Informacije o konferenci je mogoče dobiti na e-naslovu: face@stir.ac.uk in na spletni strani: <http://www.f-a-c-e.org.uk>.

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Bralcem Novičk sporočamo, da je knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek dopoldne od 10. do 12. ure ter v ponedeljek in četrtek od 14. do 16. ure. Vabljeni!

Birch, Ian: Law and educational planning. Paris : Unesco, International institute for educational planning, 1993. 86 str. (Fundamentals of educational planning ; 46)

Brenk, Erika: Izobraževanje odraslih v Sloveniji : izvajalci in programi 2001/2002 : poročilo in analiza. Andragoški center Republike Slovenije, 2002. 34 str.

Brewer, Ernest; DeJonge, Jacquelyn; Stout, Vickie: Moving to online : making the transition from traditional instruction and communication strategies. Thousand Oaks : Corwin Press, 2001. 206 str.

Camenson, Blythe: Opportunities in adult education careers. Lincolnwood (ZDA) : VGM Career Horizons, 1999. 149 str. (VGM opportunities series)

Charvet, Rose Shele: Words that change minds : mastering the language of influence. 2nd edition. Dobuque (ZDA) : Kendall/Hunt, 1997. 221 str.

Ecclestone, Kathryn: Learning autonomy in post-16 education : the politics and practice of formative assessment. London ; New York : Routledge/Falmer, 2002. 217 str.

Eitington, Julius E.: The winning trainer : winning ways to involve people in learning. 4th edition. Boston [etc.] : Butterworth-Heinemann, 2002. 736 str.

Gray, David; Griffin, Colin; Nasta, Tony: Training to teach in further and adult education. Cheltenham : N. Thorens, 2001 (©2000). 278 str.

Goodman, Diane J.: Promoting diversity and social justice : educating people from privileged groups. Thousand Oaks ; London ; New Delhi : Sage, 2001. 239 str. (Winter roundtable series ; 2)

Harkin, Joe; Turner, Gill; Dawn, Trevor: Teaching young adults : a handbook for teachers in post-compulsory education. London ; New York : Routledge/Falmer, 2001. 165 str.

Klenowski, Val: Developing portfolios for learning and assessment : processes and principles. London ; New York : Routledge/Falmer, 2002. 156 str.

Marshall, T.H.; Bottomore, Tom: Citizenship and social class. Sterling : Pluto Press, 1992. 101 str. (Pluto perspectives)

McMahon, Walter W.: An efficiency-based management information system. Paris : Unesco, International Institute for Educational Planning, 1993. 84 str. (Fundamentals of educational planning ; 49)

McVay, Marguerita: The online educator. London ; New York : Routledge/Falmer, 2002. 192 str.

Medić, Snežana : Obrazovanje i socializacija odraslih. Beograd : Zavod za udžbenike i nastavna sredstva [etc.], 1993. 277 str. (Androgoška biblioteka ; knj. 7).

Morrison, Gary R.; Ross, Steven M.; Kemp, Jerrold E.: Designing effective instruction. Third edition. New York [etc.] : J. Wiley, 2001. 369 str. (Wiley education). Priloga 1 CD-ROM

New directions in measures and methods / edited by Paul R. Pintrich and Martin L. Maehr. Amsterdam [etc.] : Elsevier Science, 2002. 381 str. (Advances in motivation and achievement ; vol. 12)

O'Rourke, Liz: Teacher, trainer, tutor : transforming the learning relationship. Kemble : Management Books 2000, 2001. 211 str.

Participatory practices in adult education / edited by Pat Cambell and Barbara Burnaby. Mahwah (ZDA) : Lawrence Erlbaum Associates, 2001

Pintrich, Paul R.; Schunk, Dale H.: Motivation in education : theory, research, and applications. 2nd edition. Upper Saddle River [etc.] : Merrill/Prentice Hall, 2002. 460 str.

Principles and practice of informal education : learning through life / edited by Linda Deer Richardson and Mary Wolfe. London ; New York : Routledge/Falmer, 2001. 290 str.

Schaie, Warner K.; Willis, Sherry L.: Adult development and aging. 5th ed. Upper Saddle River : Prentice Hall, 2001. 624 str.

Supporting lifelong language learning : theoretical and practical approaches / edited by Lore Arthur and Stella Hurd. London : Centre for Information on Language Teaching and Research, CILT ; Milton Keynes : The Open University, 2001. 230 str.

Teeters, Jim: Teach with style : a comprehensive system for teaching adults. St. Paul (ZDA) :

Agnello, Mary Frances: A postmodern literacy policy. New York [etc.] : P. Lang, 2001. 323 str. (Counterpoints : studies in the postmodern theory of education ; vol. 125)

Bartlett, Will; Rees, Teresa; Watts, A.G.: Adult guidance services and the learning society : emerging policies in the European Union. Bristol : The Policy Press, 2000. 180 str. ; 24 cm

Bildung und Qualifizierung von Migrantinnen und Migranten : Anhörung des Forum Bildung in Zusammenarbeit mit der Beauftragten der Bundesregierung für Ausländerfragen am 21. Juni 2001 in Berlin. Bonn : Arbeitsstab Forum Bildung, 2001. 101 str. (Materialien des Forum Bildung ; 11)

Bradbury, Andrew: Develop your NLP skills. Second edition. London : K. Page, 2000. 139 str. (Creating success)

Clarke, Alan: Online learning and social exclusion. Leicester : NIACE, 2002. 96 str.

Coady, M.M.: Masters of their own destiny : the story of the Antigonish Movement of adult education through economic cooperation. New York ; Evanston ; London : Harper and Row, [cop. 1939]

Contemporary viewpoints on teaching adults effectively / Jovita M. Ross-Gordon, editor. San Francisco : Jossey-Bass, 2002. 95 str. (New directions for adult and continuing education ; no. 93)

Education as a tool for museums : final report on the Socrates project Musaeam - Museum and Adult Education are more / edited by Jutta Thinesse-Demel. München : Bayerischer Volkshochschulverband, BVV, 2001. 153 str.

Education in Hungary 2000 / compiled by Andras Forgacs ; edited by Judith Lannert. Budapest : National Institute of Public Education, OKI, 2001. 144 str.

Eitington, Julius E.: The winning trainer : winning ways to involve people in learning. Fourth edition. Boston [etc.] : Butterworth-Heinemann, 2002. 736 str.

Empfehlungen des Forum Bildung. Bonn : Arbeitsstab Forum Bildung, 2001. 48 str. (Ergebnisse des Forum Bildung ; 1)

Erster Kongress des Forum Bildung am 14. un 15. Juli 2000 in Berlin. Bonn : Arbeitsstab Forum Bildung, 2000. 868 str. (Materialien des Forum Bildung ; 3)

Fremdsprachenerwerb - Wie früh und wie anders? : Workshop des Forum Bildung am 14. September 2001 in Berlin. Bonn : Arbeitsstab Forum Bildung, 2001. 84 str. (Materialien des Forum Bildung ; 13)

Focus on lifelong learning : making lifelong learning a reality. Brussels : CSR Europe : European Association for the Education of Adults, EAEA : European Forum of Technical and Vocational Education and Training, EFVET : European University Association, EUA : European Vocational Training Association, EVTA : Solidar, 2001. 40 str.

Holst, John D.: Social movements, civil society and radical adult education. Westport ; London : Bergin and Garvey, 2002. 141 str. (Critical studies in education and culture)

Innovation in open and distance learning : successful development of online and web-based learning / edited by Fred Lockwood and Anne Gooley. London ; Sterling : K. Page, 2001. 227 str.

International symposium on terrorism and human rights : towards a universal approach for protecting human rights and combating terrorism, Cairo, 26-28 January 2002. Cairo : Cairo Institute for Human Rights Studies, 2002. 20 str. Vsebina: Introduction / Bahey El Din Hassan; Final report

Lernen - ein Leben lang : Vorläufige Empfehlungen und Expertenbericht. Bonn : Arbeitsstab Forum Bildung, 2001. 223 str. (Materialien des Forum Bildung ; 9)

Lifelong learning : education across the lifespan / [edited by] John Field and Mal Leicester. London ; New York : Routledge, 2000. 321 str.

Linden, Anne: Unlock the promise within mindworks : NLP tools for building a better life. New York : Berkley, 1998 (©1997). 354 str.

Neue Lern- und Lehrkultur : Vorläufige Empfehlungen und Expertenbericht. Bonn : Arbeitsstab Forum Bildung, 2001. 194 str. (Materialien des Forum Bildung ; 10)

Policies, politics and the future of lifelong learning / edited by Ann Hodgson. London ; Sterling : K. Page, 2000. 205 str. (The future of education from 14+)

Qualifizierte Berufsausbildung für alle! : Zukunft der Berufsausbildung von benachteiligten Jugendlichen : Fachtagung des Forum Bildung am 27. und 28. September 2000 in Bonn. Bonn : Arbeitsstab Forum Bildung, 2000. 228 str. (Materialien des Forum Bildung ; 4)

Qualitätsentwicklung und Qualitätssicherung im internationalen Wettbewerb : Vorläufige Empfehlungen und Expertenbericht. Bonn : Arbeitsstab Forum Bildung, 2001. 133 str. (Materialien des Forum Bildung ; 8)

Reference services for the adult learner : challenging issues for the traditional and technological era / Kwasi Sarkodie-Mensah, editor. New York ; London ; Oxford : Haworth Information Press, 2000. 435 str.

Schiersmann, Christiane; Busse, Johannes; Krause, Detlev: Medienkompetenz - Kompetenz für Neue Medien : Studie im Auftrag des Forum Bildung : Workshop am 14. September 2001 in Berlin. Bonn : Arbeitsstab Forum Bildung, 2002. 102 str. (Materialien des Forum Bildung ; 12)

Peter Monetti, ACS

Programoteka

javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle

www.acs.si/programoteka

Objavljamo javnoveljavne izobraževalne programe, ki so

- * oblikovani izključno za odrasle
- * na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

14. - 20.10.2002

Na vprašanja vse leto odgovarjamo v TVU-Razpravljalnici na spletni strani

<http://tvu.acs.si/razprava>

IZVAJALCI IN PROGRAMI 2002/2003 **IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V SLOVENIJI**

pregled več tisoč izobraževalnih programov in številnih organizacij po vsej Sloveniji

- Na spletni strani: www.acs.si/pregled

<http://izobrazevanje.acs.si>

IZOBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih za izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2002/2003

- izobraževalni programi •
- strokovna, informativna in
- izobraževalna srečanja •
- aktualna izobraževanja ACS

Na vaša vprašanja odgovarjamo v Forumu na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/forum>

na spletni strani **www.acs.si**

* za tiste, ki se želite izobraževati

* in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

